

Kap Na Dlanu

Kap na dlanu je trogodišnji interdisciplinarni projekt Umjetničke organizacije Irida na temu vode koji spaja glazbenu, filmsku i suvremenu plesnu umjetnost uz interpretaciju lokalne kulturne i prirodne baštine. U 2021. godini provedeno je znanstveno i umjetničko istraživanje o pojavi vode u našem kraju, od prirodnih izvora, zaboravljenih bunara, neistraženih nalazišta te priča i običaja u kojima su utkana znanja iz davnine. U vodi nastaje život i uz vodu on se oduvijek gradi, stoga uz izvore u prirodi u našem kraju često se nailazi i na izvore naše kulture. U potrazi za izvorima između Vranskog jezera i Zadra slijedili smo tragove Viličinog puta uz koji izviru vrela, ona pune bistre vode i ona zatrpana što kriju krtiče sjećanja davnih vremena. U multimedijalnoj izložbi *Kap na dlanu* predstavljeni su rezultati istraživanja u kojem se prožimaju etnologija, arheologija, mitologija, suvremeni ples, suvremena i tradicijska glazba, fotografija i video umjetnost. U nastavku projekta u 2022. godini se uprizaruje suvremena plesna predstava na lokaciji Izvor Pečina kod Vrane te provodi etno-glazbena radionica Lidije Bajuk uz instalaciju multimedijalne izložbe na različitim lokalitetima te se provodi dokumentacija postojećeg stanja na arheološkoj lokaciji Kapelica u Općini Sv. Filip i Jakov. Ciljevi projekta su promocija i zaštita lokalne prirodne i kulturne baštine, osvješćivanje javnosti o marginaliziranoj kulturnoj i prirodnoj baštini, afirmacija programa

suvremene kulture i umjetnosti u lokalnoj zajednici i široj regiji te promocija zaštite vode kao najvažnijeg prirodnog resursa Republike Hrvatske.

Svaka kap nosi svoju priču, ona napaja, isparava, pada, pamti i plače. Ona kruži u tijelu i oko svijeta, spaja u bezbroj oblika. Sitna je kap jedinstvena i uvijek jedna sa svime.

(Lucija Mikas)

produkcija Umjetnička organizacija Irida
umjetničko vodstvo i realizacija Lucija Mikas i Anđela Bugarija
koreografije Anđela Bugarija i Lucija Mikas
izvedba Anđela Bugarija, Lucija Mikas, Kristina Lisica
kamera, montaža i fotografija Srđan Babić
glazba Ivar Roban Križić, Marija Prorocić, Donato Wharton
stručna suradnica – etnologija i mitologija dr. sc. Lidija Bajuk
stručna suradnica – arheologija dr. sc. Katarina Batur

Izvor

U stjenovitaj špilji zvanaj Pećina, čiji je krški prizor oblikovala silna voda, nazire se priča na dodiru davne prošlosti, sadašnjosti i pogleda prema budućnosti; fizičkog i imaginarnog, bajkovitog i realnog. Jedinstvenim izgledom pećine, čiji svod propušta sjaj nebeskih tijela, započinje mitološki Prolog koji kroz promišljanje tijela postavljenih u prostor stvara prizor u kojoj bajkovita bića i ljudi imaju zajedničko stanište.

Tri plesačice tijelima oživljavaju memoriju prostora Pećine stapajući se s kamenitim ambijentom starih glomaznih stijena. Teksture definiraju pokret, noseći sa sobom sjećanje davnih priča o nimfama otklesanih iz kamena, čuvaricama žuborećeg izvora koji neprestano odjekuje špiljom.

Voda se prividno gubi, isparava, kruži, ali se stalno vraća pronalazeći put kroz oštre stijene i upozorava na čudo ciklusa života koji je obnovljiv ali istovremeno i ugrožen, ako ne poštujemo prirodu. Izmjenjuju se dani i noći, godišnja doba, generacije ljudi i običaji, ali ostaju tragovi koji su pohranjeni u sjećanju mjesta i živih bića. Na granici između poznatog i nepoznatog, sjećanja i zaborava, postavlja se pitanje koliko smo svjesni važnosti očuvanja prirode i tragova ljudske svakodnevice koja sa sobom nosi stoljetna sjećanja.

(Anđela Bugarija)

koreografija i izvedba

Anđela Bugarija, Lucija Mikas, Kristina Lisica

kamera, montaža i fotografija

Srdan Babić

glazba

Ivar Roban Križić

fragmenti pjesme Vilo Vranska

po zapisu dr. Ive Brkića

lokacija

Izvor Pećina, Vrana

U Dubini

Plesni video U dubini prikazuje istraživanje o zakonitosti kretanja pod vodom. Posvećen je nevidljivim bićima morskih dubina i ljepoti jadranskog plavetnila.

(Lucija Mikas)

*koreografija i izvedba Lucija Mikas
kamera, montaža i fotografija Srđan Babić
glazba Donato Wharton
lokacije Drage i Punta Bajlo Zadar*

Kao Kap Na Dlanu

*U vodenj opni buja život
u tom vrelu senzacija
raste svaki dio tvojeg bica*

*Osjećam pulsacije na dlanovima
pojavljuješ se i nestajes, mijenjaš se
ocrtavaš se na površini moje kože*

*Nosim te, čutim te
čuvam te, čekam te
držim te kao kap vode na dlanu*

(Anđela Bugarija)

*koreografija
Anđela Bugarija*

*izvedba
Anđela Bugarija
Iskra Bugarija Južinić
Boris Južinić*

*kamera, montaža i fotografija
Srđan Babić*

*glazba
Marija Proročić
Adem Gušić (gitara)*

Dodole

Dodolica ili prporuša je stari narodni običaj prizivanja kiše. Pretpostavlja se da potječe iz vremena početka poljodjelstva i rasprostranjen je među slavenskim narodima gdje se običaj sačuvao u raznim varijacijama. U našim krajevima često ga izvede djevojke koje ophode selo i pjevaju dodolske pjesme. One su pratnja centralnom liku koji nosi ime Prporuša ili Dodolica. Prekrivena zelenjem igra, trese se i vrti na mjestu, dok ga mještani polivaju vodom. Ovim obredom za plodnost stari narodi imitirali su prirodu u rano ljeto kako bi prizvali kišu i osigurali rodnost usjeva.

"Oka Svetog Marka, ako bi bila velika suša znalo se igrati prporuša (...). Tada se išlo selom, a jedan u grupi bi bio obučen u prporušu, odnosno cijeli je bio prekriven rabatinom – jednom posebnom biljkom. Kako se išlo od kuće do kuće kroz selo svatko tko bi prporuši nešto dao imao bi ga pravo politi vodom i tako bi do kraja bio skroz mokar. Zato je i danas kad nekoga smoči kiša ostala uzrečica mokar ki prporuša. Puno puta se znalo i zaigrati oko prporuše, a pjevalo se ovako:

Prporuša odila i boga je molila

da nan dade kišice i šenice bilice.

Dajte, dajte nemoremo stati

jer nas kiša mlati po golima gnjati.

Pala nan je postolina biće vode do kolina.

Stari pričaju da je dozivanje puno puta znalo biti uspješno i da bi pala kiša."

Izvor: Zapisi o Turnju – Božidar Budanović

"Kada je suša u lltu bi hadile preperuše. Jedan bi se obuka u škrebut svr robe, od glave do zemlje. Drugi bi uzeli granu od brista. Išli bi od kuće do kuće i kroz selo. Di bi došli tu bi ih polivali i darivali. Molile su:

Preperuše hadile, s nama boga molile, da nan dade kišicu, da nan rodi godina.

Ko bi u kući bila ženska bi rekli: Darujte nas, štrina naša, malo šira, malo jaja."

Zapis: 22.IX.1954. Šime Katić od Bože, 77 god., Kožino

Nikola Bonifačić Rožin: Narodni običaji iz okolice Zadra

Izvor: Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb

(Lucija Mikas)

Koreografija i izvedba Lucija Mikas

Kamera, montaža i fotografija Srđan Babić

Glazba prvi dio Marija Proročić

Glazba drugi dio Ivar Roban Križić

Napjev obrađen po pjesmi Dodole po zapisu Dr. Ive Brkića,

izvedbi ženske Klope Karmel, Turanj

Lokacije: Ragovo i DKC Kino, Sv. Filip i Jakov

TRADICIJSKA KARTOLINA SV. FILIPA I JAKOVA

Svete Filipu i Jakovu, mediteranskome turističkom naselju Zadarske županije, u Pašmanskom kanalu smještenom između srednjovjekovnih kraljevskih gradova Zadra i Biograda, prethodila su obilježja slavenska naselja Rogovo i Vrbica. Na lokalnome procesijskom putu između te dvije točke susretalo se i još se susreće drveno i suvremeno, sveto i svjetovno, domaće i strano, intimno i javno – srednjovjekovni kaštel Dvorine i rogovska romanička crkvice sv. Mihovila čiji je kasniji protukužni titular sv. Roko zvučno podudaran s povijesnim nazivom sakralnog brda Rogovo; pristanško naselje i crkvice sv. Filipa i Jakova zamijenjena crkvom sv. Jakova i Blažene Djevice Marije i crkvom sv. Mihovila Arkandela; filipjanski četvrtasti *Kaštel* s gotičkim grbom obitelji Pasini; Borellijeva kuća *Kontovi* s arboretumom *Kontov dardin*, konfiscirane dvije vile (danas odmarališta Mariborskog vodovoda i Vodovoda Zagreb) i *Dardin* preuređen u turistički kamp...

Zbog mletačkoga i osmanskog osvajanja i razaranja naselja, iscrpljeno stanovništvo župe Turanj izbjeglo je u zaleđe i na otoke. Tome stanovništvu pripadalo je i stanovništvo na granici između tadašnjega osmanskog i mletačkoga teritorija, izbjeglo iz ruševina naselja Rogovo, Vrbica i Dvorine koje su trajno napustili po prestanku osmanske opasnosti. Život u Sv. Filipu i Jakovu potvrđuje prvi poznati pisani spomen naselja "sub Rogoua ad sanctus Philipum et Jacobum" (1387.). Starija mjesna i okolna toponimija pretežito je slavenska hrvatskočakavska (npr. *Badanj, Dragonj, Dvorine, Gaj, Jamine*), a mlađa uglavnom romanska (npr. *Dardin, Kaštel, Porat, Torkuja*), štokavska (npr. *Primorje, Tri bunara, Ulica*) i turska (npr. *Mustafa, Rabatin*). Toponimi nekih od nenaselelih ili pustih lokalnih područja (npr. *Bućipolje/Vučipolje?, Crni Krug, Dragonj, Gaj, Igralište/Tri bunara, Rogovo, Vilišnice, Vrčvo, Zankovac*) upućuju na praslavensku mitološku sakralizaciju krajobraza. O razvoju filipjanskoga govora južnočakavskog dijalekta, svjedoči glagoljički spomen (od 14. st.) na pet bratovština (Sv. Mihovila, Sv. Roka, Sv. Sakramenta, Duše od Purgatorija, Tila Isusova/Corpus Domini) župe sv. Mihovila u Sv. Filipu i Jakovu te mjesni spomenici (knjige bratovština *madrikule*, ugovori, oporuke, nadgrobne ploče, crkveni natpisi).

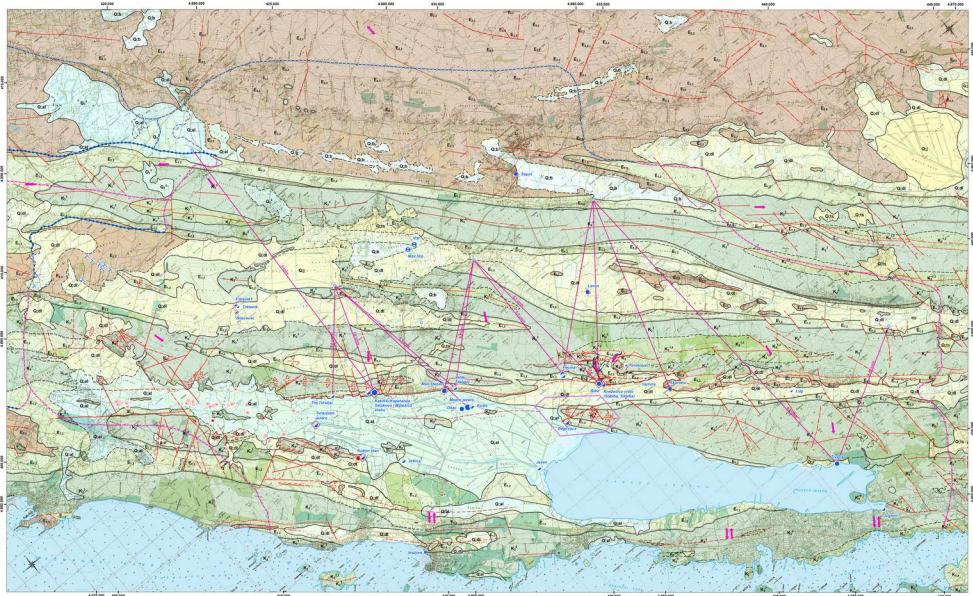
Hrvatskoj plemićkoj obitelji Borelli normansko-talijanskog podrijetla, koja je iznjedrila zadarske vojne časnike, poduzetnike, načelnike i umjetnike, Mleci su za vojne zasluge ustupili begluk Vranu i dodijeli naslov *conte di Vrana ili knezovi Vranski* (18. st.). U višestoljetnome otvorenom dijalogu sa srednjodalmatinskim stanovništvom Borelli su se lako uklopili u lokalnu zajednicu, od nje bez predrasuda preuzimajući lokalna tradicijska znanja i nesebično joj dijeleći znanja stečena vlastitim obrazovanjem. Upoznavši ribarski pribor (*parangal, koč, migavica, vršu*) i ribarenje, prvotni stočari i poljoprivrednici postali su ribari, a njihovi naseleljeni potomci danas su iznajmljivači smještajnih jedinica za turistički odmor na *Kontovu mulu* i *Plaži kod Mustafe*.

A kad krajem ljeta središnjom *Kuntroatom* i zavojitom *Krivom kalam* iz kamenih konoba zavejona po ispranim bačvama, zavojito podne, zamre lokalno susretanje *kuntretavanje* i kostobolni jugo zakotrlja smijle, iz raznobojne *babine kanice* na suncu i kiši raspe se dugoloko sjećanje na žankovački žensko-kišonosni pjevano-plesni ophod *dadolice/prporuše*, na kamenu sjedalicu *sidu*, na vodovrni tkačaki stan *krosnu*, na svilu *bavelu* od niti borova prela, na djevojački prsno-ukrasni *zalistavac*, na ženske papučice *firale*, na jedinečnu zlatnu naušnicu *rečnicu*, na mlinski kamen za masline *torkul*, na otvoreno ognjište *komin*, na troprojasnu pečenjaru *čripnju*, na pokladno-falusoidnoga *Krnju Toma*, na božično-uskršne blagdanske slastice *pijane frit(ul)e*, na rivsku badnjaču, antunovsku, jurjevsku i ivanjsku *koledu*, na dvotipske uskršne *palmit*e za djevojačice i dječake, na malouskršno darivanje *šaranim jajima*, na svadbeno *starinsko kolo* i *filipjansku tortu*, na uspavanku *ganice*, na dječje igre kamečnicima *na tuc*, na *pandež* i *na pilje*, na navodni svršetak svijeta predskazan *pomrčinom*, na lokalne vještice *štr(n)ge*, njihova zmijaskoga mljekokradicu *kraušaca* i Gospina mljekosisa *želembaca*, na rogovski predio Vilišnice sa zdencom Dragonj nedaleko Dvorina oko kojeg na *vilinskom zidu* navodno plešu animalno-antropomorfne vile.

1	2
3	4
- 1 Interijer kuće Borelli (žena u Charleston odjeći i tradicijske tekstilije iz zadarskog zaleđa kao zidni ukras) - Izvor: Ljubaznošću Vesne Borelli, foto-album obitelji Borelli
 - 2 Srednjovjekovne Dvorine, kod Rogova - Izvor: Ante Rozić
 - 3 Kaštel u Sv. Filipu i Jakovu - Izvor: Ante Rozić
 - 4 Filipjanska torta - Izvor: Ante Rozić

Danas spomen na višestoljetnu lokalnu glagoljičko-glagoljašku tradiciju čuvaju župna crkva, OŠ Sv. Filip i Jakov, TZO Sv. Filip i Jakov, AKU Kunttrata i Udruga glagoljaša Zadar. AKU Kunttrati (1981.) prethodilo je KUD Porat, iz pučkog teatra prerastavši u zapažen poetsko-neverbalni teatar scenskih upriorenja povijesnih događaja i organizatora festivala posvećenog mastru Ljubu Stipišiću Delmatu. KUD Sv. Roko (2009.) nastavio se na folklornu skupinu filipjanske Osnovne škole koja je prethodila suvremenoj (2012.), sustavno čuvajući, negujući i predstavljajući lokalno naslijeđe te nastavljajući odgoj djece u "narodnom duhu" koji su poticali plemićka obitelj Borelli i učiteljski bračni par Stipići. Filipjansko Kino, nakon svršetka Drugoga svjetskog rata do Domovinskog rata središnja kulturna ustanova mjesta, zahvaljujući lokalnim, državnim i europskim potporama te Udruzi U Pokretu prerasio je u Društveno-kulturni centar Kino, u čijem su sastavu arhiva, galerija, dvorana i prateće prostorije. Bogatom kulturnom životu Sv. Filipa i Jakova pridonose i druge lokalne udruge (Super 8, Prvi ples, Uo Irida i dr.), neformalne skupine (Filipjanske maškare, Balinje, Berekin i Farabuti, Fjaka Film Festival, Platforma za Kino i dr.) i pojedinci, te izvršni bendovi Freeway, Škabelin bend i Jeremiah's.

- Normalka geološka granica
- - - - - Pretpostavljena normalka geološka granica
- Transverzivna geološka granica
- - - - - Pretpostavljena transverzivna geološka granica
- Os antiklinalne
- Pretpostavljena os antiklinalne
- Pretpostavljena os sinklinalne
- Os prelažene antiklinalne
- Rasjed
- - - - - Pretpostavljeni rasjed
- - - - - Ravneni rasjed
- - - - - Pretpostavljeni ravneni rasjed
- Rasjed s desnim pomakom
- Rasjed s lijevim pomakom
- - - - - Fotogeološki utvrđen rasjed
- - - - - Razlomljena zona
- Primirni zalih izvor, 0-1 l/s
- Primirni zalih izvor, 1-10 l/s nepoznate izdažnosti
- Primirni zalih izvor, 10-100 l/s
- Cipitlike javnog vodovoda, 10-100 l/s
- Cipitlike javnog vodovoda, 100-1000 l/s
- 0,1-1 l/s stalni izvor
- 1-10 l/s stalni izvor
- 10-100 l/s stalni izvor
- 100-1000 l/s stalni izvor
- 0,1-1 l/s povremeni izvor
- 1-10 l/s povremeni izvor
- 10-100 l/s povremeni izvor
- Povremeni izvor nepoznate izdažnosti
- Estavite
- Aktivni bušeni zdenec, 0-25 l/s
- Aktivni bušeni zdenec, > 100 l/s
- Plička istražna bušotina
- Iskopni zdenec
- Ponori
- Površinska razvodnica
- Pravna razvodnica (površinska i podzemna)
- Zonirana razvodnica
- Pretpostavljeni smjer toka podzemne vode
- Promjenjivi smjer toka podzemne vode ovisno o usjetima
- 3,1 Uvrišena podzemna vodna veza s plivnim bazenom

OZNAKA	LITOLOŠKI SASTAV I STRATIGRAFSKA PRIPADNOST		HIDROGEOLOŠKA SVOJSTVA	
	STRATIGRAFSKA PRIPADNOST	NAZIV I OPIS	POROZNOST	VODOPROPUSNOST
	Q.a1, Q.2	Aluvijalne naslage, šljunak, pijesak, glina	Međuznačka	Orednja
	Q.b	Bankne naslage, pijesak, glina, šljunak		Slaba
	Q.c1	Deluvijalne naslage, kršje vapnenac, zemlja crvenica		Promjenjiva, srednja do vrlo slaba
	Q.d, Q.3n	Jezerski lapori, glina, terra rossa		Vrlo slaba
	K ₁ ¹	Debelo uslojeni vapnenac	Pukotinsko-kavemazna	Dobra
	P _{B1,2} , K ₁ ^{1,2} , K ₂ ¹	Vapnenata breča, vapnenac, dolomiti		Orednja
	E _{1,2} , P _{C,E} , K ₂ ²	Dolomiti, tanko uslojeni foramski vapnenac		Slaba
	E _{2,3}	Fil. lapori, grednjačak, konglomerat		Vrlo slaba do nepropusna

Hidrogeloška karta zadarsko-biogradskog priobalja i Ravni kotara
 izvor: Hrvatske Vode, 2021.

METTE con CONFINAZIONI separato con LETTERE

CONTENUTO

delle quattro **VILLE** apparenti con le **NOMI, COLLI, e PALUDI**

AB
CD
EF
FG
BG

Profilo di Bergtiane al Lago
 Profilo di Tattigue, al Lago
 Finca che chiude la periferia di Tattigue.
 Area eroduta tra il Mare, e il Lago
 Colla montuosa sopra la strada tra il Monte
 quale divide il vecchio confin del nuovo,
 acquisito

*A Color Sialo, indica, li Verrii amati e Vignati
 frammassati con li incolli pastosi affucillati
 A Color Verde, indica, Pato e pastoso buono
 A Color Nierreno, indica, Dato nero, pinoso,
 crovato e incallito con mangi e colli.
 A Color Azzuro indica, Argua.
 A Color Rosso indica, li Confini Verroli di Zera
 e Pato di Sclera, coperto colli Sclera.
 Detto tutti come nel Color Verroli di Zera.*

METTE con CONFINAZIONI separando con LETTERE

LETTERE

LI CONFINI alliquattro VENTI
Bon. Paolo e Maria

Anatoliu e Vynati, Campi	21	3248
Inculti, ma cultivabili	22	1144
Fruct. de Artococari	23	85
Bufeti, Pafistului	24	576
	25	000

 $A^{\circ}B^{\circ}C^{\circ}$

nel' estrema da maestro del
pinto Disegno furono aggiunte
per le ragioni del capo di
Ordine dell' Ecc. Sig. Prov.
General' Grimaldi da li 24 Aprile, e
24 Mag. 1788: con più regolazioni,
et aggiunte, come in Disegno si
conservano nella segreteria,
et Archivio Pubb. di Zara. 4 R

e fuono di libertà. Impero nel più d'ogni
 dichiarandosi come nel sole, e manifestando di presente
 d'ogni si manifesta il solenne che non d'ogni
 con parole di loro, anzi non di dare d'ogni
 fuggire, attualmente non si si trova alcuna
 parte capere di opera, per tanto possente
 d'ogni, dove d'ogni, e d'ogni d'ogni a dar
 d'ogni da fuori di tempo d'ogni

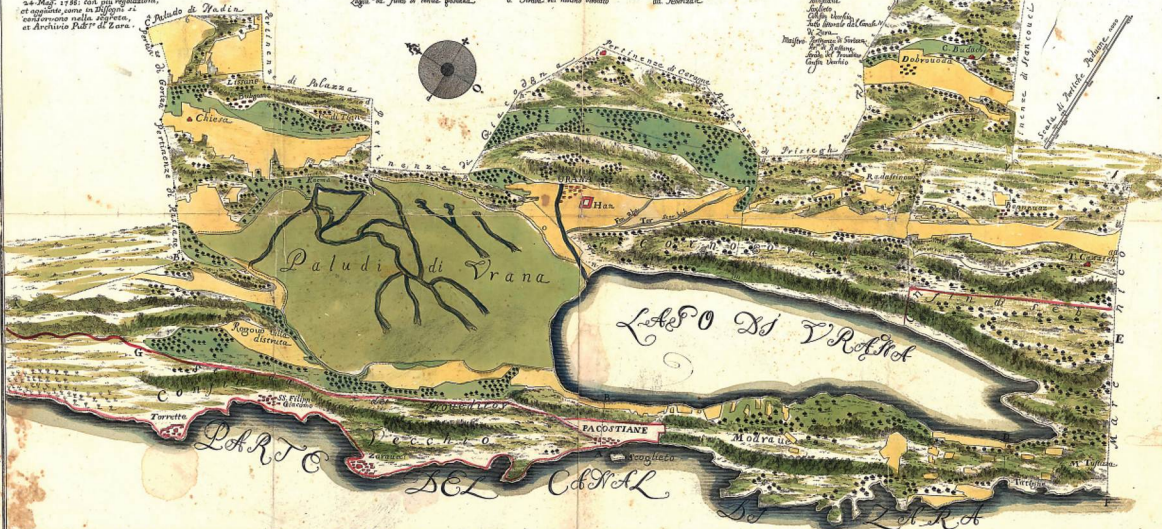
METTE per le CO

a.	Pipa Tripla Confine
b.	Prima Rich.
c.	Chiaro Solle
d.	Chiaro
e.	Chiaro
f.	Chiaro
g.	Chiaro
h.	Chiaro
i.	Chiaro
k.	Chiaro
l.	Chiaro
m.	Chiaro
n.	Chiaro
o.	Chiaro

p. *Colina Mirazza.*
 q. *Andra.*
 r. *Monte Suigraz.*
 s. *Suigraz, Simila.*
 t. *Alfiza, con t.*
 u. *Colina Berzuaza.*
 x. *mañeta.*
 y. *Alto grande.*
 z. *Brage.*
 &. *Logue.*
 ag. *Qua Brage.*
 ab. *Fuboriz.*
 ca. *Luchuma.*
 da. *Rebuzara.*

Artemisa, *a* *Aleppo*.
Artemisia, *a* *Lamioide*.
Artemisia, *a* *Centaurea*.
Artemisia, *a* *Rubiac.*
Artemisia, *a* *Umbelliferae*.
Artemisia, *a* *Dierac.*
Syracha, *Artemisia*, *a* *Guttat.* V. *Vallin*

Boschiu' pui' zambangi, fronsi e		
manzoni inuti' ano	77	22328
Et zambangi pui' e inuti'		
ano	77	13540
Summano	77	40881

PIANTA O SIA DISSEGNO DELLE PERTINENZE DI URANA TIGN, BAGNEUAZ, ERADASSINOVAZ, CON LI COLLI CERNOGORA, MODRAVE TATIGNE ET ALTRI
SPACY, CHE CIRCONDANO IL LAGO DI URANA, E PALVDA ADETTE UILLE CONFERMINANTI, RICERCATE E CONCESSE IN FEVDO NOBILE E GENTIL
TOLO DI CONTE AL FEDEL FRANCESCO BORELLI E COMPAGNI DA LVI NOMNATI Co: Co:

C. G. B. Labil J. C. Ing^{te} ha incontrato e concorda con l'originale regolato giusto le compioni dell' Ecc^{ma} Sig^{ra} Pres^a Federale Turchese Grinani a maestro Richarite e siglato

Bibinje, bunar Donja voda

Bibinjsko polje, bunar u Svrdlu

Bibinjsko polje, bunar u Potoku

Bibinjsko polje, bunar u Svrdlu

Babindub

Babindub

Lokvenjak

Lokvenjak i Gorica (pogled s Vrčeva)

Veliki Stabanj

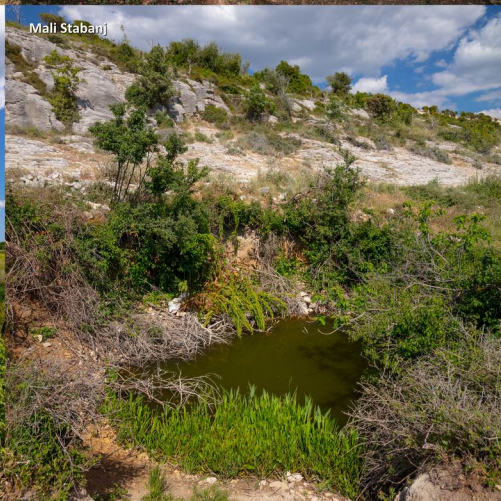
Veliki Stabanj

Mali Stabanj

Mali Stabanj

Tinj

Vrelo Kakme

Tinjske vrulje

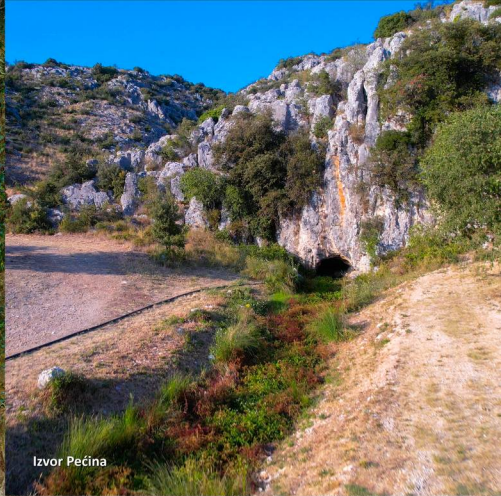

Žankovac

Izvor Pečina

Izvor Pečina

Izvor Pečina